

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20700 - Introducció als Estudis Literaris / 5
Titulació	Grau d'Història - Primer curs Grau d'Estudis Anglesos - Primer curs Grau de Llengua i Literatura Catalanes - Primer curs Grau de Llengua i Literatura Espanyoles - Primer curs Grau d'Història de l'Art (Pla 2014) - Primer curs Grau de Filosofia - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Xavier Miquel Barceló Piña xavier.barcelo@uib.cat	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
Jaume Guiscafrè Danús jaume.guiscafre@uib.cat	11:00	13:00	Dilluns	10/09/2018	10/02/2019	CE12 / Ramon Llull

Contextualització

Aquesta assignatura forma part dels crèdits bàsics que s'imparteixen en el primer curs dels graus de Llengua i Literatura Catalanes, Llengua i Literatura Espanyoles, Estudis Anglesos, Història, Història de l'Art i Filosofia. Així mateix, fa part del mòdul de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada del Grau de Llengua i Literatura Catalanes. En aquesta assignatura s'ofereix a l'estudiant una introducció a les metodologies fonamentals d'estudi de la literatura, amb independència del sistema de procedència i de la periodització. S'hi treballa a partir del comentari de textos diversos de la literatura universal per tal d'assolir un doble objectiu: el coneixement d'un corpus d'obres rellevants i la reflexió aprofundida sobre les característiques dels principals gèneres literaris respecte de la conformació històrica que han tingut i a partir de les categories crítiques que la Teoria de la Literatura ha plantejat per aproximar-s'hi. Amb aquesta finalitat, en el primer tema, es revisen les funcions i l'estat actual de les principals disciplines d'anàlisi literària (Història de la Literatura, Crítica Literària, Teoria de la Literatura i Literatura Comparada) fent un especial incís en aquelles aportacions que les relacionen amb d'altres disciplines de les ciències humanes i socials. En els segon, tercer i quart tema, a partir de la lectura aprofundida d'un conjunt d'obres literàries (originals o traduïdes en llengua catalana), els alumnes aprendran a manejar els mètodes d'investigació i anàlisi dels principals gèneres literaris (poesia, narrativa i teatre) i a explicitar mitjançant conceptes teòrics les característiques de cadascun. Per tal d'aconseguir una visió global sobre el fet literari, es prendran també en consideració els gèneres que emergeixen en els espais de frontera del camp literari respecte d'altres produccions discursives afins. Mitjançant les pràctiques i els projectes que es duran a terme durant el curs els alumnes es familiaritzaran amb els mecanismes bàsics d'elaboració d'un treball acadèmic en literatura: a) la recerca d'informació en biblioteques i aplicacions en xarxa, b) la interpretació de les dades i c) l'exposició escrita dels resultats del treball. En general, es tracta d'una assignatura instrumental, que es proposa oferir a l'estudiant eines per a l'anàlisi dels textos literaris i que puguin fomentar la capacitat

Guia docent

de lectura crítica en qualsevol disciplina de les ciències humanes i socials. La metodologia d'aprenentatge es basa tant en sessions teòriques com en sessions pràctiques que es duran a terme en grups més reduïts.

Requisits

Aquesta assignatura no comporta requisits específics, més enllà de la comprensió plena, oral i escrita, de llengua catalana. El coneixement d'altres llengües és desitjable.

Per cursar aquesta assignatura cal que els alumnes estiguin disposats a augmentar el seu bagatge de lectures i a implicar-se en l'anàlisi crítica de les obres. S'exigirà, així mateix, la participació a classe en les sessions teòriques i en les pràctiques, especialment en aquelles que comportin comentaris de textos. També s'exigirà als alumnes que es comprometin a portar al dia el calendari de lectures de l'assignatura que es proposarà a principi de curs.

Competències

Específiques

- * Capacitat de localitzar i manejar informació relativa a la disciplina en fons bibliogràfics i documentals, en bases de dades i recursos d'Internet, i d'emprar aplicacions informàtiques específiques (CE 9) .
- * Capacitat de transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat o no especialitzat (CE10) .

Genèriques

- * Capacitat per aprendre i treballar de forma autònoma i en equip (CG 2) .
- * Capacitat d'autocrítica orientada a la recerca de la qualitat i la millora contínua (CG 3) .
- * Capacitat de generar noves idees (creativitat) i de dissenyar i gestionar projectes (CG 8) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. El fet literari

1.1. El concepte de literatura

1.2. Mètodes i disciplines d'aproximació al fet literari

Tema 2. El teatre

2.1. L'especificitat del discurs teatral

2.2. La ficció dramàtica: conflicte dramàtic i organització de la trama

Guia docent

2.3. La construcció dels personatges

2.4. La dramaturgia i l'escenificació

Tema 3. La poesia

3.1. Naturalesa i desenvolupament de la poesia lírica

3.2. El text poètic com a acte de comunicació

3.3. El llenguatge poètic: concreció simbòlica i configuració retòrica

3.4. Poesia i interpretació: els sentits del poema

3.5. La formalització de la lírica: mètrica i ritme

Tema 4. La narrativa

4.1. La narració: definició i gèneres

4.2. Instàncies d'enunciació: el pacte narratiu

4.3. Els components de la narració

4.4. L'anàlisi de la temporalitat

4.5. Els personatges i la representació de les veus narratives. La focalització

4.6. La configuració del temps i de l'espai. El cronotop

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Sessions en què el professor i els alumnes exposaran els continguts teòrics de l'assignatura. Així mateix, es treballarà a l'aula amb exemples concrets que permetin il·lustrar l'exposició. Les sessions teòriques comporten la participació activa dels alumnes, en el comentari de textos i lectures proposades i en l'expressió dels dubtes que puguin sorgir al llarg de les sessions. Es proporcionarà als alumnes un calendari de lectures, que caldrà respectar per poder seguir adequadament aquestes sessions.	33
Classes pràctiques	Estudi de casos	Grup mitjà (M)	En les sessions pràctiques en grup mitjà es treballarà mitjançant la resolució de casos concrets, habitualment a partir del comentari de textos literaris que es proposaran als alumnes. Són sessions en què serà necessària la participació més activa dels alumnes, que, en algunes ocasions, poden haver de lliurar els resultats dels exercicis que s'hi facin.	17
Tutories ECTS		Grup mitjà (M)	En les sessions de tutoria el professor resoldrà els dubtes que puguin sorgir en el decurs de la preparació de les diferents proves avaluable de l'assignatura. S'aniran programant en funció del calendari d'avaluació.	6

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Examen global	Grup gran (G)	Durant el període d'avaluació complementària es farà un examen global, d'una durada màxima de dues hores, que serà recuperable durant el període d'avaluació extraordinària.	2
Avaluació	Proves parcials	Grup gran (G)	Durant el període d'avaluació ordinària es faran dues proves de comprensió dels conceptes teòrics i de les obres de lectura obligatòries.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Tutories electròniques	Al llarg de tot el curs, els alumnes podran dirigir-se al professor mitjançant el correu electrònic. Així mateix, es crearan a la pàgina de la plataforma de teleeducació Moodle fòrums específics per a la resolució cooperativa de dubtes referents a l'assignatura i espais informatius que el professor emprará per resoldre qüestions generals que vagin sorgint al llarg del semestre.	2
Estudi i treball autònom individual		Els alumnes hauran de dedicar les hores d'estudi autònom de l'assignatura a llegir les lectures obligatòries del curs (tres obres literàries i un dossier de textos teòrics) i a comprendre els continguts teòrics explicats a classe, a partir de la lectura de la bibliografia recomanada i de la proporcionada en el dossier. L'objectiu no serà tant memoritzar dades concretes com aprendre a aplicar les principals metodologies d'anàlisi dels estudis literaris i demostrar la lectura aprofundida dels llibres que es treballaran en el decurs del semestre.	63
Estudi i treball autònom individual	Projecte	L'alumne haurà d'elaborar individualment un treball en què demostrï la capacitat de comprendre els conceptes bàsics per a l'estudi de la literatura i d'aplicar-los a la interpretació i al comentari de textos. Serà necessari cercar i consultar bibliografia específica i familiaritzar-se amb els mètodes d'exposició escrita d'un treball acadèmic. El projecte corresponent als alumnes que optin per l'itinerari B consistirà en: a) el mateix treball que han de fer els que segueixin l'itinerari A (25/50), b) una ressenya (10/50) i c) tres comentaris de text (15/50).	25

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Guia docent

Aquesta assignatura preveu dos itineraris d'avaluació, i tots dos comporten l'assistència a classe i a tutories. Durant les tres primeres setmanes de curs, cada alumne ha d'acordar amb el professor l'itinerari avaluatiu que es compromet a seguir i ha de signar el contracte pedagògic corresponent. Amb la signatura d'aquest document l'alumne es compromet a dur a terme totes les activitats incloses en l'itinerari que hagi seleccionat.

- L'itinerari A comporta un compromís d'assistència a un 80% de les sessions teòriques i a la totalitat de les sessions pràctiques de l'assignatura i suposa una avaluació continuada al llarg del semestre. - L'itinerari B està reservat a aquells alumnes que puguin preveure que durant el curs no podran comprometre's a assistir a un 80% de les sessions. En aquest cas, l'alumne serà avaluat a partir d'un examen global i a partir de la realització d'un projecte, integrat per un conjunt de tasques no presencials. És obligatori validar-les amb el professor al llarg del semestre en una sèrie de tutories concertades en què l'alumne haurà de presentar i exposar individualment els avenços en la seva feina.

En qualsevol dels itineraris, l'alumne obtindrà una qualificació numèrica d'entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, que serà ponderada segons el pes que tingui en el conjunt. La qualificació global serà la suma de les qualificacions ponderades de cada activitat.

Per poder superar l'assignatura cal que l'alumne dugui a terme totes les activitats d'avaluació proposades i que, a l'examen global, obtingui un mínim de 4 punts sobre 10 a l'itinerari A i un mínim de 5 punts sobre 10 a l'itinerari B. Si no aconsegueix aquesta puntuació mínima o si vol millorar la nota podrà repetir l'examen durant el període d'avaluació extraordinària.

El calendari de lliurament de tasques de cada itinerari s'inclou en el cronograma de l'assignatura. Qualsevol canvi s'anunciarà a la pàgina de la plataforma de teleeducació Aula Digital.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Durant el període d'avaluació complementària es farà un examen global, d'una durada màxima de dues hores, que serà recuperable durant el període d'avaluació extraordinària.
Criteris d'avaluació	- Capacitat de raonament crític i grau de competència a l'hora d'aplicar els conceptes teòrics explicats a classe a l'anàlisi de casos concrets. - Grau de competència a l'hora de redactar per escrit un text coherent, cohesionat i adequat al que es demana.

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B

Guia docent

Proves parcials

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	Durant el període d'avaluació ordinària es faran dues proves de comprensió dels conceptes teòrics i de les obres de lectura obligatòries.
Criteris d'avaluació	- Capacitat de síntesi i de precisió. - Grau d'assimilació dels conceptes explicats a classe i de les lectures obligatòries.

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Projecte

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumne haurà d'elaborar individualment un treball en què demostrï la capacitat de comprendre els conceptes bàsics per a l'estudi de la literatura i d'aplicar-los a la interpretació i al comentari de textos. Serà necessari cercar i consultar bibliografia específica i familiaritzar-se amb els mètodes d'exposició escrita d'un treball acadèmic. El projecte corresponent als alumnes que optin per l'itinerari B consistirà en: a) el mateix treball que han de fer els que segueixin l'itinerari A (25/50), b) una ressenya (10/50) i c) tres comentaris de text (15/50).
Criteris d'avaluació	- Capacitat d'analitzar les obres emprant les categories d'estudis literaris vistes al llarg del temari i de contrastar-ne les semblances i les diferències formals i temàtiques. - Capacitat de localitzar i analitzar informació i, molt especialment, d'aplicar els continguts teòrics de l'assignatura a l'anàlisi dels casos que es proposin en el projecte. - Es valorarà específicament l'originalitat en la selecció de les informacions, la diversitat de fonts consultades i l'aprofundiment en l'anàlisi dels casos que s'estudien. - Adequació de la redacció i la presentació del projecte al que preveuen les "Orientacions metodològiques per a la presentació de treballs acadèmics" de la Facultat de Filosofia i Lletres.

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Els continguts de l'assignatura es complementaran amb un dossier de textos que es posarà a disposició dels alumnes a Aula Digital o al Servei de Reprografia.

Els continguts teòrics de l'assignatura s'exemplificaran amb l'anàlisi de dos corpus de lectures obligatòries: a) dossier de lectures i exemples (disponibles a la plataforma Aula Digital o al Servei de Reprografia) i b) tres obres corresponents als principals gèneres literaris: *L'oncle Vània* d'Anton Txèkhov (Biblioteca de Catalunya), *Les poesies de C. P. Cavafis* (Quaderns Crema) i *Lolita* de Vladimir Nabokov (Iabutxaca).

Hi haurà una bibliografia completa de l'assignatura i una bibliografia específica per a cada tema en els dossiers de lectures de classe que estaran disponibles a la pàgina de la plataforma Aula Digital.

Bibliografia bàsica

- COMPAGNON, A. (2015). *El demonio de la teoría*. Barcelona: Acantilado.
CULLER, J. (2000). *Breve introducción a la teoría literaria*. Barcelona: Crítica.
EAGLETON, T. (2016). *Cómo leer literatura*. Barcelona: Grup Editorial 62.

Guia docent

LLADÓ, M.; GARCÍA, M. (1999). *Breu història de la literatura universal*. Barcelona: La Magrana.
VILLANUEVA, D. (coord.) (1994). *Curso de teoría de la literatura*. Madrid: Taurus.

Bibliografia complementària

- BAL, M. (1985). *Teoría de la narrativa (Introducción a la narratología)*. Madrid: Cátedra.
BALLART, P. (1997). *El contorn del poema*. Barcelona: Quaderns Crema.
BATLLE, C.; JORDÀ, E. (2000). *Introducció al teatre i les arts escèniques: la representació teatral*. Barcelona: UOC.
BOBES, M. C. (1991). *Semiología de la obra dramática*. Madrid: Taurus.
BOBES, M. C. (1993). *La novela*. Madrid: Síntesis.
BOBES, M. C. (ed.) (1997). *Teoría del teatro*. Madrid: Arco.
CABO, F. (1997). *Teorías sobre la lírica*. Madrid: Arco.
CABO, F.; RÁBADE, M. do C. (2006). *Manual de Teoría de la Literatura*. Madrid: Castalia.
CESARANI, R. (2004). *Introducción a los Estudios Literarios*. Barcelona: Crítica.
COMPANY, J. M. (1987). *El trazo de la letra en la imagen: Texto literario y texto fílmico*. Madrid: Cátedra.
EAGLETON, T. (1988). *Una introducción a la teoría literaria*. Madrid/Mèxic: Fondo de Cultura Económica.
GARCÍA BARRIENTOS, J. L. (1996). *El lenguaje literario: 1. La comunicación literaria*. Madrid: Arco.
GARRIDO, A. (1993). *El texto narrativo*. Madrid: Síntesis.
GARRIDO, A. (1997). *Teorías de la ficción literaria*. Madrid: Arco.
GIMFERRER, P. (1999). *Cine y literatura*. Barcelona: Seix Barral.
LODGE, D. (1998). *L'art de la ficció*. Barcelona: Empúries.
LLOVET, J.; CANER, R.; CATELLI, N.; MARTÍ, A.; VIÑAS, D. (2005). *Teoría literaria y literatura comparada*. Barcelona: Ariel.
MONEGAL, A. (2000). *Literatura y pintura*. Madrid: Arco.
OLIVA, S. (2008). *Nova introducció a la mètrica*. Barcelona: Quaderns Crema.
RODRÍGUEZ PUÉRTOLAS, J.; ARIAS, R.; BECERRA, D.; SANZ, M. (2013). *Qué hacemos com la literatura*. Madrid: Akal.
ROSSELLÓ, R. X. (2011). *Anàlisi de l'obra teatral: teoria i pràctica*. 2a ed. rev. i augm. Barcelona: PAM.
SÁNCHEZ-MESA, D. (2004). *Literatura y cibercultura*. Madrid: Arco.
SULLÀ, E. (1985). *Poètica de la narració*. Barcelona: Empúries.
TRANCÓN, S. (2006). *Teoría del Teatro*. Madrid: Fundamentos.

Altres recursos

Els alumnes tendran a la seva disposició altres recursos no bibliogràfics a la pàgina de la plataforma Aula Digital.